

Met z'n tweeën in de holle boom?

Ardine Korevaar

Na de voorjaarsinspectie worden in de praktijk regelmatig volken verenigd om sterke volken voor de voorjaarsdracht en/of bestuiving te krijgen. In de periode tot half april, (beter eerder dan later, maar het moet wel warmer dan 12°C zijn), kunnen volken probleemloos verenigd worden. Meestal wordt het uitblijven van gevechten bij vereniging in het voorjaar toegeschreven aan het feit dat de bijen door het wintervoer min of meer dezelfde nestgeur hebben en er nog geen geslachtsrijpe darren zijn.

Het is de vraag of dit een houdbare theorie is. Wanneer je twee volken in een nieuwe kast plaatst en de broedramen om en om hangt wordt er niet gevochten en hoeven de bijen niet aan elkaars geur te wennen, ongeacht in welke periode van het seizoen je deze methode toepast. Een verklaring zou kunnen zijn dat door allebei de volken uit elkaar te halen, de verdediging niet gealarmeerd wordt. Er is immers geen 'eigen' volk meer en geen eigen broednest dat verdediging behoeft.

Te klein

Wanneer je vaststelt dat een volk te zwak of te klein de winter is uitgekomen (<4 ramen bezet en/of <2 ramen broed) moet je beoordelen of het volk voor vereniging in aanmerking komt. Hoe sterk is het volk de winter ingegaan? Was het een late zwerm/aflegger waarvan je niet kunt verwachten dat het nu al groot is? Is het volk gezond? Bij het klein blijven van een volk ligt ziekte natuurlijk altijd voor de hand. Let vooral op het broed. Hebben de larven een mooie witte kleur, zitten er geen gaatjes in de deksels van het gesloten broed? Ruikt het gezond? Zijn er bijen met gekreukelde vleugels? Bij verdenking van besmetting nooit verenigen! Houd in het achterhoofd dat niet alle ziekten goed traceerbaar zijn. Het risico van ziekte doet een aantal imkers besluiten om zwakke volken sowieso niet te verenigen. Of alleen met elkaar. Andere imkers verenigen uit principe liever niet omdat het zoveel onrust in de volken teweeg brengt. De hele organisatie en taakverdeling binnen het

volk moet bij vereniging opnieuw geregeld worden. Ook zijn er imkers die gezonde kleine volken gebruiken om grote volken in de loop van mei te 'aderlaten', d.w.z. ramen met gesloten broed uit de grote volken worden bij de kleinere gehangen om de zwerm drift van de grote volken uit te stellen, waardoor alle partijen prima in staat zijn honing te halen.

Naast de beoordeling op ziekten moet je je bij een klein volk afvragen of de moeder goed is. Is er werksterbroed? Of zijn er eierleggende werksters (meerdere eitjes per cel)? Haal een darrenbroedige moeder altijd uit het volk alvorens te verenigen, je wilt geen risico lopen dat ze een goede moeder om zeep helpt.

Vereniging van hele volken zal vaak de werkdruk en met name de broedzorg van de werksters verlichten. Mogelijk ontstaat er zelfs een overschot aan werksters die dan nectar kunnen gaan halen. Minder broedzorg = langer leven = een groter volk.

Zwerm drift

Maar verenigen kan ook zwermstemming bevorderen. Door volledige samenvoeging neemt het aantal haalbijen toe maar ook het broednest wordt veel groter en na enige dagen worden hier massaal jonge bijen uit geboren. Met één koningin die eitjes legt en feromoon afgeeft, zorgt deze aanwas van voedselbijen door de grote bijendichtheid voor een moeilijker verspreiding van het koninginnenferomoon, wat de zwerm drift bevordert. Met deze overwegingen in het achterhoofd kunnen volken op verschillende manieren bij elkaar gezet worden:

Methoden van vereniging

Volken versterken door samenvoegen. Tot half april kunnen gezonde broedramen met opzettende bijen uit verschillende volken zonder hevige gevechten worden bijeengevoegd. Je kunt bij het verenigen een nieuwe kast neerzetten tussen twee te verenigen volken in. Hang de ramen van de twee volken om en om. Voerramen

tekening Bertus Wieringa

naast het broednest hangen. Vervang oude en beschimmelde ramen door kunst-raat. In geval er twee broedkamers nodig zijn: in de onderste bak komt overwegend gesloten broed, in de bovenste open broed. De imker kan kiezen welke moeder meegaat of de keuze aan de bijen laten. **De koningin vervangen.** Heb je geen vertrouwen in de legcapaciteit van de moeder, dan kan ze vervangen worden. Introduceer de nieuwe koningin met minstens twee ramen 'eigen' broed en bijen. Hang deze midden in het nest. Laat de andere bijen van het 'opgedeelde' volk afvliegen. **Vlieg bijen laten afvliegen.** Zet de kast van het volk dat opgedeeld wordt buiten de stand. De vlieg bijen van het verplaatste volk vliegen af en verdelen zich over de kasten die naast de oorspronkelijke standplaats staan. De versterkte volken zwermen niet sneller (behalve als deze operatie samenvalt met een drachtpauze) omdat de vlieg bijen vooral veel buiten zijn en het koninginnenferomoon niet zo verdunnen, zodat de zwermneiging niet wordt gestimuleerd. Het afgevoegen volk kan dienen als reservevolk. Controleer de voedselvoorraad in dit volk want het duurt even voor hier weer voldoende haalbijen aanwezig zijn. *Met dank aan alle adviseurs, het forum en imkerpedia.*